

Cauza C-695/19**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

20 septembrie 2019

Instanța de trimitere:

Tribunal Arbitral Tributário (Centro de Arbitragem Administrativa — CAAD) (Portugalia)

Data deciziei de trimitere:

10 septembrie 2019

Reclamantă:

Rádio Popular – Electrodomésticos, S.A.

Pârâtă:

Autoridade Tributária e Aduaneira

Obiectul procedurii principale

Procedura principală se referă la decizia de impunere privind TVA-ul și dobânzile aferente emisă de Autoridade Tributária e Aduaneira (Autoritatea Fiscală și Vamală; denumită în continuare „AT”) pentru anii 2014, 2015, 2016 și 2017, în legătură cu activitatea desfășurată de reclamanta Rádio Popular, S.A. în domeniul operațiunilor privind extinderea garanțiilor.

Obiectul și temeiul juridic al trimiterii preliminare

Cererea de decizie preliminară, formulată în conformitate cu articolul 267 TFUE, vizează să se stabilească dacă situația reclamantei, Rádio Popular, S.A., din perspectiva activității desfășurate în domeniul extinderilor de garanție, figurează printre cele menționate la articolul 23 alineatul 5 din Código do Imposto sobre o Valor Acrescentado (Codul privind taxa pe valoarea adăugată, denumit în continuare „CIVA”), în ceea ce privește excluderea de la calculul prorata de deducere.

Întrebarea preliminară

Operațiunile de intermediere a vânzării de garanții extinse pentru aparatele electrocasnice, efectuate de o persoană impozabilă în scopuri de TVA a cărei activitate principală constă în vânzarea de aparate electrocasnice către consumatori, constituie operațiuni financiare sau pot fi asimilate acestora în temeiul principiilor neutralității și nedenaturării concurenței în scopul excluderii valorii lor de la calculul proratai de deducere, în conformitate cu articolul 135 alineatul (1) litera (b) sau litera (c) din Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006?

Dispozițiile de drept al Uniunii invocate

Articolul 135, 173 și 174 din Directiva 2006/112/CE a Consiliului din 28 noiembrie 2006 privind sistemul comun al taxei pe valoarea adăugată (denumită în continuare „Directiva TVA”).

Dispozițiile naționale invocate

Articolul 23 din CIVA.

Prezentare succintă a situației de fapt și a procedurii principale

- 1 Rádío Popular – Electrodomésticos, S.A (denumită în continuare „reclamanta”), cu sediul social în Maia, este o întreprindere a cărei activitate constă în vânzarea de aparate electrocasnice și de produse informatice și de telecomunicații. În ceea ce privește vânzarea de aparate electrocasnice, reclamanta, la cererea clienților, vinde de asemenea garanții extinse prin care aceștia beneficiază de o prelungire a garanției originale oferite în numele furnizorului mărcii, astfel încât reclamanta acționează în calitate de intermediar între compania de asigurări și clientul final.
- 2 Reclamanta nu calculează TVA în ceea ce privește activitatea de vânzări de garanții extinse, însă își deduce în totalitate TVA-ul achitat în amonte pentru bunurile și serviciile achiziționate pentru desfășurarea întregii sale activități.
- 3 AT a efectuat o inspecție în materie de TVA la reclamantă în ceea ce privește exercițiile financiare 2014 și 2015, care a fost ulterior extins la exercițiile financiare 2016 și 2017.
- 4 În raportul de inspecție, AT a concluzionat că, având în vedere că operațiunile de extindere a garanției efectuate de Rádío Popular nu sunt considerate operațiuni financiare, articolul 23 alineatul 5 din CIVA nu este aplicabil, motiv pentru care acestea nu sunt excluse de la calculul proratai la care se referă alineatul 1 litera b) al articolului respectiv. A adăugat de asemenea că această dispoziție nu trebuie să se aplice în niciun caz, luând în considerare caracterul obișnuit al operațiunilor de extindere a garanției realizate de reclamantă, ceea ce exclude complet posibilitatea

ca acestea să fie considerate accesorii în raport cu activitatea persoanei impozabile. Prin urmare, în conformitate cu articolul 23 alineatul 1 litera b) din CIVA, taxa achitată în amonte cu ocazia achiziționării bunurilor și a serviciilor de uz mixt poate fi dedusă în procentul (prorata) aferent valorii anuale a operațiunilor care dau drept de deducere.

- 5 În urma inspecțiilor, au fost emise deciziile de impunere privind TVA-ul și dobânzile aferente în valoare totală de 356 433,05 euro (328 107,08 euro cu titlu de TVA și 28 325,97 cu titlu de dobânzi).
- 6 La 24 ianuarie 2019, reclamanta a solicitat instanței de trimitere anularea deciziilor de impunere privind TVA-ul și dobânzile aferente în ceea ce privește anii 2014, 2015, 2016 și 2017 și obligarea AT la plata dobânzilor datorate.
- 7 În replică, AT a susținut că trebuia să se respingă cererea de inițiere a unei proceduri arbitrale și să se suspende procedura până la pronunțarea hotărârii Curții de Justiție a Uniunii Europene cu privire la chestiunile juridice esențiale ridicate.

Principalele argumente ale părților din procedura principală

- 8 Reclamanta susține că activitatea de intermediere este pur reziduală în ansamblul activității sale deoarece este marginală, generând în exercițiile financiare 2014, 2015, 2016 și 2017 o cifră de afaceri totală de 4 %, 4 %, 5 % și, respectiv, 4 %, și că i se alocă un procent infim de resurse umane, procent care este practic inexistent în ceea ce privește resursele materiale.
- 9 Noțiunea de operațiune financiară în sensul articolului 23 alineatul 5 din CIVA trebuie interpretată în sens larg, incluzând tranzacțiile de asigurare și reasigurare, în conformitate cu principiul neutralității TVA-ului; în special, potrivit Clasificării Activităților Economice Portugheze (CAE) și clasificării activităților de asigurare, ele sunt considerate instituții financiare în sens larg, având în vedere configurația triplă a sistemului financiar portughez: băncile, bursa și casele de asigurări.
- 10 Scutirea operațiunilor financiare, inclusiv a tranzacțiilor de asigurare și de reasigurare, este reglementată în prezent la articolul 135 alineatul (1) din Directiva TVA.
- 11 Dreptul de deducere a TVA-ului este un drept fundamental care poate fi limitat numai în cazurile prevăzute expres de normele de drept al Uniunii sau de principiile generale de drept consacrate în acest domeniu, cum este principiul privind abuzul de drept.
- 12 În vederea exercitării dreptului de deducere, este necesar ca activitatea de intermediere desfășurată de reclamantă cu titlu accesoriu să fie calificată drept operațiune financiară accesorie exclusă de la calculul prorata și ca noțiunea de operațiune financiară să fie interpretată în sens larg, în caz contrar încălcându-se principiul fundamental al neutralității TVA-ului.

- 13 La rândul său, AT susține că trebuie să se aplice jurisprudența Curții dedusă din Hotărârea EDM (C-77/01, EU:C:2004:243), referitoare la noțiunea de activitate accesorie, și consideră că activitatea în litigiu a reclamantei nu poate fi calificată drept accesorie deoarece, „deși vânzarea de garanții extinse reprezintă numai 4 % sau 5 % din cifra de afaceri, profitul generat de această activitate (de aproximativ 35 %) a fost, în anii 2014 și 2015, mai mare decât profitul total al întreprinderii”. Potrivit AT, viabilitatea reclamantei depinde de vânzarea de garanții extinse.
- 14 Pe de altă parte, nu există un paralelism între vânzările de garanții și operațiunile financiare. Articolul 135 din Directiva TVA diferențiază în mod clar tranzacțiile de asigurare de operațiunile financiare, la litera (a) făcându-se referire la tranzacțiile de asigurare, iar literele (b)-(g) făcându-se referire la operațiunile financiare. Astfel, distincția dintre „tranzacțiile de asigurare” și „operațiunile financiare” rezultă cu claritate din excluderea tranzacțiilor de asigurare prevăzută la articolul 174 alineatul (2) litera (c) din Directiva TVA, dispoziție care definește formula de calcul al proratai și care a fost transpusă prin articolul 23 din CIVA.
- 15 Directiva TVA prevede că pentru calculul proratai de deducere nu trebuie să se ia în considerare valoarea cifrei de afaceri aferente operațiunilor prevăzute la articolul 135 alineatul (1) literele (b)-(g) (cu alte cuvinte, a operațiunilor financiare) în cazul în care operațiunile în cauză sunt accesorii, fiind excluse astfel operațiunile prevăzute la litera (a) (cu alte cuvinte, tranzacțiile de asigurare).
- 16 Pe de altă parte, vânzarea de garanții extinse nu este inclusă în noțiunea de „operațiune financiară”, astfel cum prevede articolul 23 alineatul 5 din CIVA. Potrivit AT, interpretarea dată de reclamantă contravine de asemenea Constituției Portugaliei, deoarece se încalcă principiile justiției fiscale și egalității fiscale dacă se compară reclamanta cu intermediarii de asigurări care nu pot deduce TVA-ul, deși suportă costurile de finanțare.
- 17 Potrivit AT, poziția susținută de reclamantă dă naștere totodată unei situații de concurență neloială cu intermediarii de asigurări, care poate conduce la nereguli în impozitarea persoanelor impozabile.

Prezentarea succintă a motivării trimiterii preliminare

- 18 Instanța de trimitere trebuie să analizeze și să decidă dacă activitatea desfășurată de reclamantă în legătură cu extinderea garanțiilor poate fi inclusă în domeniul de aplicare al articolului 23 alineatul 5 din CIVA.
- 19 Reclamanta are ca obiect de activitate vânzarea de aparate electrocasnice, activitate pentru care calculează TVA. Ca urmare a vânzării de aparate electrocasnice, reclamanta, la cererea clienților, vinde și garanții extinse prin care aceștia beneficiază de prelungirea garanției originale oferite în numele furnizorului mărcii, astfel încât reclamanta acționează în calitate de intermediar între compania de asigurări și clientul final.

- 20 Reclamanta nu calculează TVA în ceea ce privește activitatea de vânzare privind extinderea garanțiilor, dar deduce în totalitate TVA-ul achitat în amonte pentru bunurile și serviciile achiziționate pentru desfășurarea întregii sale activități.
- 21 Părțile convin că această activitate de extindere a garanției beneficiază de scutirea prevăzută la articolul 9 alineatul 28 din CIVA, referitoare la „*tranzacțiile de asigurare și reasigurare, inclusiv serviciile conexe prestate de brokerii și agenții de asigurări*”.
- 22 Având în vedere că activitatea de extindere a garanțiilor este exclusă, ea nu conferă un drept de deducere în conformitate cu dispozițiile articolului 20 alineatul 1 din CIVA.
- 23 Astfel, este vorba despre o situație care poate fi inclusă în domeniul de aplicare al articolului 23 alineatul 1 litera b) din CIVA, întrucât reclamanta alocă bunuri și servicii în vederea realizării operațiunilor rezultate din exercitarea uneia dintre activitățile economice prevăzute la articolul 2 alineatul 1 litera a), dintre care o parte nu dau naștere unui drept de ducere, și în privința căreia „*taxa se deduce în conformitate cu procentul aferent valorii anuale a operațiunilor care dau naștere dreptului de deducere*”.
- 24 Articolul 23 alineatul 4 din CIVA prevede că „*procentul de deducere la care se referă alineatul 1 litera b) este cel rezultat dintr-o fracție al cărei numărător este valoarea anuală, fără taxă, a operațiunilor care dau naștere dreptului de deducere în conformitate cu articolul 20 alineatul 1 și al cărei numitor este valoarea anuală, fără taxă, a tuturor operațiunilor realizate de persoana impozabilă, care rezultă din desfășurarea uneia dintre activitățile economice prevăzute la articolul 2 alineatul 1 litera a), precum și a subvențiilor neimpozitate care nu sunt destinate achiziționării de bunuri de capital*”.
- 25 Cu toate acestea, articolul 23 alineatul 5 prevede excepții de la această regulă, excluzând din calculul respectiv și operațiunile „*financiare care au caracter accesoriu în raport cu activitatea desfășurată de persoana impozabilă*”, ceea ce presupune că, în astfel de situații, se poate deduce tot TVA-ul achitat în amonte cu ocazia achiziționării de bunuri sau servicii utilizate pentru realizarea ambelor tipuri de operațiuni.
- 26 Litigiul dintre părți are ca obiect această calificare a operațiunilor, întrucât reclamanta susține că situația sa este inclusă în domeniul de aplicare al articolului 5, întrucât operațiunile de vânzare privind extinderea garanțiilor trebuie calificate drept „operațiuni financiare” și au caracter accesoriu în raport cu activitatea principală constând în vânzarea de aparate electrocasnice, în timp ce AT consideră că operațiunile respective nu pot fi calificate ca fiind „financiare” și nu au caracter accesoriu.
- 27 Având în vedere că prezenta cauză are ca obiect interpretarea normelor de drept al Uniunii, părțile solicită să se stabilească dacă este necesară sesizarea Curții de Justiție a Uniunii Europene cu o cerere de decizie preliminară.

- 28 Atunci când se ridică o problemă privind interpretarea și aplicarea dreptului Uniunii, instanțele naționale sunt obligate să sesizeze Curtea cu privire la aceasta prin intermediul unei cereri de decizie preliminară. Totuși, dacă dreptul Uniunii este clar și există deja un precedent în jurisprudența Curții, nu este necesară consultarea respectivă.
- 29 Astfel cum rezultă din raportul de inspecție fiscală, poziția AT referitoare la deciziile de impunere atacate are un temei dublu, întrucât consideră că imposibilitatea de a exclude de la calculul prorata de deducere a valorii cifrei de afaceri obținute din vânzările de garanții extinse nu rezultă numai din faptul că operațiunile respective nu constituie operațiuni financiare, ci și din faptul că acestea nu reprezintă o activitate cu caracter accesoriu, în conformitate cu dispozițiile articolului 23 alineatul 5 din CIVA și ale articolului 174 alineatul (2) literele (b) și (c) din Directiva TVA.
- 30 Astfel, trebuie să se analizeze legalitatea celor două motive invocate de AT pentru a emite deciziile de impunere atacate. Pe de altă parte, pentru a decide dacă este necesară sesizarea Curții cu o cerere de decizie preliminară, trebuie să se aprecieze dacă aplicarea dreptului Uniunii este esențială pentru soluționarea prezentei cauze și dacă este sau nu este vorba despre o soluție clară sau care a fost examinată deja de jurisprudența Curții, situații în care nu este necesară trimiterea preliminară, conform celor stabilite prin Hotărârea din 6 octombrie 1982, CILFIT (283/81, EU:C:1982:335).
- 31 Or, jurisprudența Curții este constantă în ceea ce privește faptul că „o prestație trebuie să fie considerată accesorie unei prestații principale dacă nu constituie pentru clientelă un scop în sine, ci mijlocul de a beneficia în cele mai bune condiții de serviciul principal al prestatorului” [Hotărârea din 25 februarie 1999, Card Protection Plan Ltd (CPP), C-349/96, EU:C:1999:93, punctul 30].
- 32 De asemenea, Curtea a considerat că o activitate economică nu poate fi calificată ca fiind „accesorie” în sensul articolului 19 alineatul (2) din A șasea directivă, din moment ce această activitate constituie prelungirea directă, permanentă și necesară a activității taxabile a întreprinderii (Hotărârea din 11 iulie 1996, Régie dauphinoise, C-306/94, EU:C:1996:290, punctul 22) sau dacă implică o utilizare de bunuri și de servicii pentru care se datorează taxa pe valoarea adăugată (Hotărârea din 29 aprilie 2004, EDM, C-77/01, EU:C:2004:243, punctul 76, și Hotărârea din 29 octombrie 2009, NCC Construction Danmark, C-174/08, EU:C:2009:669)
- 33 În prezenta cauză, activitatea principală a reclamantei constă în furnizarea de aparate electrocasnice. Activitățile complementare (precum serviciile privind achiziționarea prin credit, transportul, instalarea/montajul și prezentarea la domiciliu, precum și vânzarea de garanții extinse) nu constituie pentru clienți un scop în sine, ci este vorba despre mijloace prin care aceștia să beneficieze, în cele mai bune condiții, de serviciul principal al prestatorului, constând în furnizarea de aparate electrocasnice cu garanție originală.

- 34 Astfel cum se arată în Hotărârea EDM, menționată anterior, „cu toate că valoarea mare a veniturilor generate de operațiunile financiare incluse în domeniul de aplicare al celei de A șasea directive poate constitui un indiciu că aceste operațiuni nu trebuie considerate accesorii în sensul dispoziției menționate, faptul că operațiunile respective generează venituri mai mari decât cele obținute din activitatea indicată de întreprinderea în cauză ca fiind principală nu poate exclude în sine calificarea lor drept «operațiuni accesorii»” (punctul 78).
- 35 Din jurisprudența respectivă rezultă că, în conformitate cu dreptul Uniunii, este neîntemeiată teza susținută de AT, potrivit căreia „caracterul obișnuit al operațiunilor [...] exclude complet posibilitatea ca acestea să fie considerate accesorii în raport cu activitatea persoanei impozabile” și că operațiunile respective nu pot fi calificate drept accesorii, deoarece „sunt realizate în mod obișnuit și constituie inclusiv o componentă esențială a rezultatelor obținute, în lipsa căreia viabilitatea întreprinderii ar putea fi pusă în pericol”.
- 36 În acest caz, alocarea de resurse de uz mixt activității de vânzare de garanții extinse într-un procent de aproximativ 0,62 % din valoarea totală a bunurilor și a serviciilor utilizate de reclamantă, pentru care s-a datorat TVA, este în mod evident infimă, astfel încât se justifică faptul că activitatea de vânzare de garanții extinse este considerată ca fiind accesorie activității principale de vânzare de aparate electrocasnice.
- 37 Prin urmare, poziția AT referitoare la caracterul neaccesoriu al activității de vânzare de garanții extinse se bazează pe o eroare privind situația de fapt, deoarece consideră că, în lipsa activității de vânzare de garanții extinse, „viabilitatea întreprinderii ar putea fi pusă în pericol”, ceea ce nu corespunde realității, această situație determinând instanța de trimitere să statueze, în decizia sa, cu privire la situația de fapt, că „nu s-a demonstrat că viabilitatea reclamantei depinde de vânzarea de garanții extinse și nici că modelul de afaceri al acesteia nu poate fi implementat fără vânzarea de garanții extinse”.
- 38 Totuși, această constatare nu este suficientă pentru a concluziona că este necesar să se anuleze deciziile de impunere, deoarece AT folosește drept temei pentru emiterea lor faptul că vânzările de garanții extinse nu pot fi calificate drept „operațiuni financiare” în sensul articolului 23 alineatul 5 din CIVA și al articolului 174 alineatul (2) din Directiva TVA.
- 39 În consecință, după ce se constată că vânzarea de garanții extinse are caracter accesoriu în raport cu activitatea desfășurată de reclamantă, constând în vânzarea de aparate electrocasnice, trebuie să se determine dacă este vorba despre „operațiuni financiare”, având în vedere că articolul 23 din CIVA limitează excluderea de la calculul proratai de deducere doar la acest tip de operațiuni.
- 40 Cu toate că obiectul direct al litigiului constă într-o problemă privind interpretarea unei norme naționale, aceasta se traduce printr-o problemă privind interpretarea

dreptului Uniunii având în vedere că articolul 23 alineatul 5 transpune în dreptul național articolul 174 alineatul (2) litera (b) din Directiva TVA.

- 41 Nu se cunoaște existența unei jurisprudențe anterioare a Curții cu privire la această problemă referitoare la natura financiară sau nefinanciară a operațiunilor privind extinderea garanțiilor, problemă în privința căreia nu pare să existe o soluție clară.
- 42 În realitate, par relevante susținerile reclamantei privind includerea operațiunilor de intermediere de asigurări în noțiunea de „operațiuni financiare” sau, cel puțin, asimilarea lor cu „operațiunile financiare”, ca o consecință a principiilor neutralității TVA-ului și nedenaturării concurenței.
- 43 Cu toate acestea, faptul – invocat de AT – că articolul 174 alineatul (2) litera (c) din Directiva TVA se referă la „operațiunil[e] prevăzute la articolul 135 alineatul (1) literele (b)-(g)”, iar nu la litera (a) a aceluiași alineat, care prevede scutirea „tranzacțiilor de asigurare și reasigurare, inclusiv serviciile conexe prestate de brokerii și agenții de asigurări” poate fi interpretat drept exprimarea unei intenții legislative de a nu exclude de la calculul proratei de deducere cifra de afaceri aferentă tranzacțiilor de asigurări.
- 44 Având în vedere considerațiile anterioare, este necesară sesizarea Curții cu o cerere de decizie preliminară. Instanța de trimitere a avut în vedere deja, atunci când a formulat întrebarea preliminară, hotărârile acesteia cu privire la natura accesorie a activității de vânzare de extinderi de garanție.